

РЕШЕНИЕ

№ 6104

гр. София, 04.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 178 СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: ГОСПОДИН СТ. ТОНЕВ

при участието на секретаря ГАЛИНА ХР. Х.
като разгледа докладваното от ГОСПОДИН СТ. ТОНЕВ Гражданско дело № 20221110101218 по описа за 2022 година

Производството е образувано по искова молба на ищеца П. М. М. срещу ЗАД „А...“ АД.

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл. 405 от КЗ за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 3802,51 лева, представляващо застрахователно обезщетение по имуществена застраховка „ПЪЛНО КАСКО“, обективизирана в застрахователна полица №, сключена между ищеца П. М. М. и ответника „ЗАСТРАХОВАТЕЛНО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО А...“ АД, вследствие настъпване на застрахователно събитие – ПТП, станало на 01.08.2021 г., около 12,10 часа в с. Лозенец, общ. Царево, на ул. „Р...“ до № 7, по вина на водача на лек автомобил марка „БМВ“, модел „М ... И“, с рег. № СВ НК, който загубил контрол върху управлението от него автомобил и реализирал удар със застрахования при ответника лек автомобил марка „Шкода“, модел „Супърб“, с рег. № СВ РК, в резултат на което са причинени щети в предната и задната лява част на автомобила, ведно с обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата от датата на предявяване на исковата молба в съда - 07.01.2022 г. до окончателното изплащане на вземането.

Ищецът чрез упълномощения си процесуален представител адв. Т. Б. твърди, че е собственик на л.а. марка „Шкода“, модел „Супърб“, ДК № СВ РК, застрахован при ответника по застраховка „Каско на МПС“, клауза „П“ – „Пълно каско“, специално условия „Автомобилен асистанс за чужбина“, обективизирана в застрахователна полица №, В срока на действие на застрахователната полица, на 01.08.2021 г. около 12:10 ч. в с.Лозенец, общ. Царево, обл. Бургас, на ул. „Р...“ до № 7, водач на л.а. марка „БМВ“, модел „М ... И“, ДК № СВ НК, загубил контрол при управлението на автомобила и

със своите предна и задна десни врати и дясно странично огледало се блъснал в предната и задна леви врати на автомобила на ищеца, който бил паркиран до тротоара в дясно по посока на движение на виновния водач, вследствие на което причинил вреди на л.а. марка „Шкода“, модел „Супърб“. Застрахователят бил уведомен за застрахователното събитие, но отказал да изплати обезщетение, като се позовал на т.14.5. от ОУ и аргументирал, че вредите са настъпили в резултат на неполагане на минимално дължимата грижа за опазване на вещта. Твърди, че общият размер на средствата за отстраняване на щетите възлиза на сумата от 3802,51 лева. Ето защо прави искане съдът да осъди ответника да му заплати исковата сума, ведно с обезщетение за забава от исковата молба до окончателното изплащане на вземането. Претендира разноски.

В срока за отговор на исковата молба по чл. 131 от ГПК такъв е постъпил от ответника, който оспорва претенциите по основание и размер. Възражава, че исковата молба е нередовна. Оспорва механизма на ПТП. Оспорва, че настъпило събитие представлява покрит риск по застраховката. Пзовава се на изключен риск по т.14.5 от ОУ - проявена груба небрежност, изразяваща се във внезапно отваряне на задна лява врата от пътник в автомобила, евентуално – паркиране на забранено за целта място и оставяне на задна лява врата широко отворена в момент, в който това не е било безопасно. Евентуално се позовава на изключен риск по т.14.11 от ОУ – неспазване предписанията на компетентните органи, като твърди, че са нарушени правилата на ЗДвП. Пзовава се и на т.14.8. от ОУ, предвиждаща, че застрахователят не покрива щети при предоставяне на неверни данни за застрахователното събитие. В условията на евентуалност твърди, че не дължи изплащане на застрахователно обезщетение поради неизпълнение от страна на водача на задълженията му по чл. 395, ал. 1 КЗ, т.50.2, т.50.3 и т.50.5 от ОУ, които предвиждат застрахованият да пази и ползва застрахованото МПС с грижата на добър стопанин и да го поддържа със същата грижа в добро техническо състояние, да предприема всички обичайни и разумни предохранителни действия и мерки за предпазване на застрахованото МПС от вреди, да спазва стриктно правилата за движение. Евентуално прави възражение за намаляване на размера на дължимото обезщетение на основание чл. 395 от КЗ. Оспорва иска по размер, като счита, че същият е завишен и не отговаря на действително претърпените вреди. Оспорва акцесорната претенция за лихва за забава. Прави искане предявеният иск да бъде отхвърлен. Претендира разноски. Възражава за разноските на насрещната страна.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства, намира следното:

Искът за осъждане на ответника да заплати описаната по-горе сума е с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ.

За възникване на вземането за обезщетение по чл. 405, ал. 1 КЗ в тежест на ищеца е да докаже възникване на валидно застрахователно правоотношение по договор за имуществена застраховка, настъпване в срока на застрахователното покритие на застрахователно събитие, за което

застрахователят носи риска, причинна връзка между застрахователното събитие и настъпилите вреди, размер на вредите.

В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да докаже 1/ наличието на предпоставки за отказ за изплащане на застрахователно обезщетение, в случая: че застрахованият е проявил груба небрежност, изразяваща се във внезапно отваряне на задна лява врата от пътник в автомобила, евентуално – паркиране на забранено за целта място и оставяне на задна лява врата широко отворена в момент, в който това не е било безопасно; нарушаване правилата на ЗДвП; предоставяне на неверни данни за застрахователното събитие; неизпълнение от страна на водача на задълженията му по чл. 395, ал. 1 КЗ, т.50.2, т.50.3 и т.50.5 от ОУ; 2/ положителния факт на погасяване на дълга.

В случая с изрично определение на съда е отделено за безспорно и ненуждаещо се от доказване обстоятелството, че 1/ че л.а. марка „Шкода“, модел „Супърб“, ДК № СВ РК е бил застрахован при ответника по застраховка „Каско на МПС“, клауза „П“ – „Пълно каско“, специално условия „Автомобилен асистанс за чужбина“, обективизирана в застрахователна полица №; 2/ че към застрахователното правоотношение приложение намират представените от ответника ОУ; 3/ че ищецът е предявил претенция за плащане на застрахователното обезщетение; 4/ че ответникът е постановил отказ по сметата.

Основният спор между страните се свежда до това дали е налице основание за отказ за плащане на застрахователно обезщетение, предвид възражението на ответника за проявена груба небрежност, по който въпрос съдът намира следното:

Съгласно чл. 408, ал. 1, т. 3 КЗ застрахователят може да откаже плащане на обезщетение при неизпълнение на задължение по застрахователния договор от страна на застрахования, което е значително с оглед интереса на застрахователя, било е предвидено в закон или в застрахователния договор и е довело до възникване на застрахователното събитие.

Съгласно чл. 395, ал. 1 КЗ застрахованият е длъжен да вземе мерки за предпазване на застрахованото имущество от вреди, да спазва предписанията на застрахователя и на компетентните органи за отстраняване на източниците на опасност за причиняване на вреди и да допуска застрахователя да прави проверки, а съгласно ал. 4 при настъпването на застрахователно събитие застрахователят може да откаже плащане на обезщетение, ако събитието е следствие от неизпълнение на задължението по ал. 1 и само ако изрично е предвидил това в договора. В случай че настъпването на застрахователното събитие е следствие от неизпълнение на задължението по ал. 1, но това неизпълнение не е предвидено като основание за отказ в договора, застрахователят може да намали застрахователното обезщетение съответно на тежестта на неизпълнението. От изложеното следва, че приложението на чл. 408, ал. 1, т. 3 КЗ е обусловено от установяването на пряка причинно-следствена връзка между неизпълнението на конкретно задължение, визирано в общите условия към застраховката, което е значително с оглед интереса на

застрахователя.

Относно предпоставките, обуславящи правото на застрахователя по чл. 408, ал. 1, т. 3 КЗ (чл. 211, т. 2 от КЗ отм.) да откаже заплащането на застрахователно обезщетение, е формирана трайна практика на ВКС /решение № 105/11.07.2017 г. по т. д. № 1325/16 г. на ВКС, I т. о.; решение № 49/29.07.2013 г. по т. д. № 840/2012 г. на ВКС, I т. о.; решение № 32/11.08.2014 г. по т. д. № 1262/2013 г. на ВКС, II т. о.; решение № 124/04.08.2015 г. по т. д. № 440/2014 г. на ВКС, I т. о.; решение № 167/07.02.2017 г. по т. д. № 1655/2015 г. на ВКС, II т. о. и др./.

Приема се, че приложението на тези законови норми, даващи основание на застрахователя да откаже изплащане на застрахователно обезщетение е обусловено от установяването на пряка причинно - следствена връзка между неизпълнението на конкретно задължение, визирано в Общите условия към застраховката, като значително с оглед интереса на застрахователя, и настъпването на застрахователното събитие, респ. възможността да бъдат предотвратени вредите от същото.

Съгласно чл. 14. 5 от Общите условия на "ЗАД А..." АД като изключени рискове, които не се покриват от застрахователя, са посочени: умишлени или с груба небрежност действия на застрахования, член на неговото семейство, негов служител, на водача на МПС, на превозваните с МПС лица, чиито действия са предизвикали застрахователно събитие.

В случая ответникът се е позовал на общите условия към договора (т.14.5., 14.11, 50.2., 50.3. и 50.5.), които в застрахователната полица е отбелязано, че са неразделна част от него.

В т. 14.5. от ОУ е предвидено, че застрахователят не покрива вреди причинени вследствие на умишлени или с груба небрежност действия на застрахования, член на неговото семейство, негов служител, трето ползващо МПС лице, водача на МПС, превозваните с МПС лица, чиито действия са предизвикали застрахователно събитие.

В т. 14.11. от ОУ е предвидено, че изключен риск е и хипотезата на грубо нарушаване на технологични правила за експлоатация и ремонт на МПС, управление на технически неизправно МПС или неспазването на предписания на компетентните органи.

В т. 50.2. от ОУ е предвидено задължение за застрахования да пази и ползва застрахованото МПС с грижата на добър стопанин.

Съгласно т.50.3. от ОУ застрахованият има задължение да предприема всички обичайни и разумни предохранителни действия и мерки за предпазване на застрахованото МПС от вреди.

В т. 50.2. от ОУ е предвидено задължение за застрахования да спазва стриктно правилата за движение, съгласно ЗДвП и подзаконовите актове по прилагането му.

От изложеното следва, че за да обоснове наличието на основание за отказ да заплати застрахователно обезщетение, ответникът следва да докаже, че процесното ПТП е настъпило вследствие на проявена от водача на

застрахованото МПС груба небрежност, с което поведение последният е нарушил задължението си да пази и ползва застрахованото МПС с грижата на добър стопанин.

Понятието груба небрежност не е дефинирано в КЗ, но съгласно препращащата норма на чл. 343, ал. 2 КЗ за застрахователните договори се прилагат общите правила на ТЗ и ЗЗД, доколкото в този кодекс не е предвидено друго. Гражданското право познава две форми на вина - умисъл и небрежност, но за разлика от наказателното право, българският граждански закон при общия модел за поведение на длъжника не разграничава пряк и евентуален умисъл, съзнавана и несъзнавана непредпазливост. Критерият за обосноваване на една или друга форма на вина е наличието на знание или незнание у длъжника, че неговото поведение е противоправно. Умисъл е налице, когато съществува знание за възникване на противоправните последици и се желае тяхното настъпване, докато небрежността се свързва с неполагане на дължимата грижа от страна на длъжника. Общият модел на поведение на длъжника при изпълнение на задължението изисква полагане на грижата на добрия стопанин. Отклонение от общия модел за дължимо поведение може да бъде направено със закон или по взаимно съгласие между страните при спазване на забраната за ограничаване на отговорността съгласно чл. 94 ЗЗД. В застрахователното право формата на вина е релевантна, тъй като последиците от неизпълнението на задълженията на застрахования са диференцирани в зависимост от това дали застрахованият е действал умишлено или небрежно. Законодателят не е дал легално определение на термините небрежност и груба небрежност. В теорията и практиката се приема, че небрежност е налице тогава, когато длъжникът несъзнавано не е предоставил дължимото надлежно изпълнение, не е положил онази грижа, която дължи при предоставяне на изпълнението в конкретния случай. Грубата небрежност се различава от обикновената небрежност по степен и представлява по-засилена форма на небрежност, изразяваща се в неполагане на грижа, но според различен абстрактен модел - грижата, която би положил и най-небрежният човек при подобни условия, неполагане на значително по-елементарна степен на загриженост.

Следва да бъде посочено, че поначало неспазването на правилата за безопасност за движението е нарушение, което в зависимост от вида на нарушените правила е възможно да обоснове груба небрежност (така в решения по гр. д. № 387/2010 г., гр. д. № 4075/2013 г., гр. д. № 951/2011 г., гр. д. № 2798/2014 г., гр. д. № 4417/2015 г., гр. д. № 1577/2010 г. Постановени от ВКС, IV г. о. и др.). Не всяко нарушение на правилата за движение по пътищата обаче съставлява "груба небрежност" (в този смисъл е и практиката на ВКС определение № 124 от 06.03.2017 г. по търг. дело № 1914/2014 на I т. о.), а е необходимо констатацията за проява на груба небрежност, да следва от преценката на цялостния доказателствен материал по делото. Пренесено на плоскостта на застрахователните правоотношения даденото разрешение означава, че настъпването на застрахователното събитие би било следствие от груба небрежност на застрахования в случаите, в които същият не е положил елементарно внимание и старание и е нарушил основни правила за движение

по пътищата. Изводът за наличие или липса на груба небрежност в поведението на даден правен субект, е обусловен изцяло от конкретните обстоятелства на всеки отделен случай, като груба небрежност при управление на МПС, е съзнателно виновно противоправно поведение на застрахования, което се обективира в нарушаване на правилата за движение по пътищата, при съзнанието на застрахования, че е възможно да увреди застрахованото имущество / определение № 244/12.04.2011 г. по т. д. № 882/2010 г., II т. о. и др. /. Неспазването на поредица /комплекс/ от правила регулиращи правилата за движение по пътищата и несъобразяване поведението на водача на лекия автомобил с конкретната пътна обстановка, с пътния участък, в зависимост от конкретната ситуация, би могло да се прецени като неполагане на грижа, която и най-невнимателния, най-небрежния, зает с такава дейност човек би положил за безопасността и сигурността си. Неспазването на основните правила за безопасност на съответната дейност винаги се квалифицира като "груба небрежност".

В настоящия случай ищецът и ответникът възприемат различни позиции относно механизма на ПТП.

Ищецът излага, че задната лява врата на увредения „Шкода“ е била отворена, като при преминаване покрай паркирания автомобил „Шкода“, водачът на лек автомобил „БМВ“ не е съобразил необходимата дистанция правилно и е причинил ПТП.

Ответникът застъпва, че увреждането е настъпило при различен механизъм – лек автомобил „Шкода“ е паркиран на забранено за това място, като докато автомобил „БМВ“ преминава покрай спрения автомобил, задната лява врата на последния е отворена от пътник, при което настъпва ПТП.

За да се установи механизмът на ПТП, са събрани писмени доказателства – двустранен констативен протокол за ПТП от 01.08.2021 г., гласни доказателства – свидетелски показания на свидетелите М. Д. и Х. М., и са изслушани САТЕ и допълнителна САТЕ.

От двустранния констативен протокол за ПТП се установява, че процесното ПТП е настъпило на 01.08.2021 г. около 12.10 ч. в с. Лозенец, на ул. „Р...“ пред № 5. Участници в ПТП са лек автомобил марка „БМВ“, модел „М ... И“, рег. № СВ...НК, управляван от М. Д., и лек автомобил марка „Шкода“, модел „Супърб“, паркиран.

Разпитан пред СРС свидетелят Д. посочва, че шофирал лек автомобил „БМВ“ през тясна уличка, на която имало много деца от двете страни, поради което шофирал много внимателно. Когато наближил увредената кола, видял жена, която стояла отзад при багажника, с глава в багажника, като се опитвала да прибере куфари. Свидетелят подминал наполовина паркирания автомобил и чул силен удар. Ударът бил в средата, може би в края на първата дясна врата, тази на пасажера. Спрял и погледнал назад и видял, че вратата на паркиралата кола била отворена и видял малко момиченце в отвора на вратата. Детето било отзад на задната седалка, точно където вратата била отворена - задната лява седалка. След като спрял, свидетелката М. започнала да крещи, но тя не била видяла какво се е случило. Свидетелят Д. направил

снимка на регистрационния номер на другата кола - СВ....РК, след което си тръгнал, защото свидетелката М. му крещяла на български език, който Д. не владее. По управлението от него автомобил имало щети - драскотина в средата, където се била отворила вратата и от средата назад. Вратата на другата кола била огъната.

Свидетелката М. представя различна версия – пред СРС тя излага, че на първи август 2021 г., неделя, била в Лозенец. Товарила багаж в увредения автомобил. Лявата задна врата била леко открената и свидетелката била при багажника. Децата не били при нея, а вътре в хотела. Свидетелката била отзад при багажника, когато чула много силен трясък, звук. Била паркирала от дясната страна на платното. Когато излязла на платното, видяла че задната врата била огъната. Ръбът на вратата се бил огънал в предната врата, бил се подпрял в предната врата на нейната кола. Задната врата, както се отваря, се била огънала и ръбът ѝ се бил опрял в ръба на предната врата под колоната. Другият водач спрял, бил с тъмносиньо или тъмно лилаво БМВ, по-стар модел. Той спрял, излязъл. Тя започнала да вика какво е направил и тогава разбрала, че той не е българин. Твърди, че децата не са били вътре в колата. Извикала полиция, като екип дошъл след около 20 минути. Другият шофьор се качил в колата си и тръгнал. Когато дошли служители на МВР, те го потърсили и върнали за съставянето на протокола за ПТП.

Настоящият състав приема, че механизмът на ПТП е както е описан от свидетеля Д. – при преминаване покрай увредения автомобил задната лява врата на последния се отворила, при което настъпили увреждания по управлението от Д. лек автомобил „БМВ“ и по паркирания автомобил „Шкода“, собственост на ищеца.

Представеният от Д. механизъм напълно се потвърждава от допълнителната САТЕ. Вещото лице Й. достига до категоричен извод, че при всички случаи към момента на настъпване на удара има движение на вратата на лек автомобил „Шкода“ към лекия автомобил „БМВ“. Заключение е обосновано, безпротиворечиво, пълно и компетентно изготвено, поради което съдът кредитира изводите на вещото лице.

По делото не се доказва обаче по безспорен начин причината за отварянето на задната врата на увредения лек автомобил „Шкода“. От една страна, свидетелят Д. не посочва, че е възприел как някой отваря вратата на паркирания автомобил – излага, че след инцидента видял, че вратата е отворена, а на задната лява седалка стои дете. Изрично заявява, че само може да предполага, че вратата е отворена от това дете. От друга страна, вещото лице подробно развива, че е възможно да съществуват различни причини за отварянето на вратата – порив на вятър, техническа неизправност в механизма на вратата, действие на лице.

С оглед на горното съдът намира, че ответникът не е доказал при условията на пълно и главно доказване, че съществува човешко поведение, което да се квалифицира като грубо небрежно, в резултат на което да е настъпило процесното ПТП. Още по-малко се установява такова поведение от страна на застрахователя, член на неговото семейство, негов служител,

трето ползващо МПС лице, водача на МПС, превозваните с МПС лица.

Не се установява и твърдяното от ответника нарушение – автомобилът да е бил спрял на забранено за това място. Този извод се подкрепя от предоставената от община Царево информация, включително схема на поставените пътни знаци по ул. „Р...“, с. Лозен, общ. Царево, както и от заключението по ДСАТЕ.

Поради гореизложеното съдът намира възраженията на ответника за недоказани.

Доказани са елементите от фактическия състав на иска с правно основание чл. 405 КЗ, чието установяване е в тежест на ищеца.

Процесното ПТП представлява покрит риск по застрахователния договор между страните, сключен при клауза „Пълно каско“.

От заключението по първоначалната САТЕ, неоспорено от страните, което съдът кредитира като обективно, пълно и обосновано, се установява, че всички увреждания по лек автомобил „Шкода Супърб“, с рег. № СВ....РК, отразени в описа на застрахователя, се намират в пряка причинно-следствена връзка с механизма на процесното ПТП.

Вещото лице установява още, че стойността, необходима за възстановяване на лек автомобил „Шкода Супърб“, с рег. № СВ....РК, изчислена на база средни пазарни цени към датата на ПТП е 3980,77 лева.

Ищецът претендира сума в по-нисък размер, а именно – 3802,51 лв., поради което и с оглед на диспозитивното начало в гражданския процес искът за главница следва да се уважи до претендирания размер, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба до окончателното плащане.

По разноските:

Предвид изхода на делото право на разноски има само ищецът. На същия следва да се присъдят такива в общ размер от 922,10 лева съгласно списък на разноските /л. 201/, за извършване на които са представени доказателства – 152,10 лева – държавна такса, 200 лева – заплатено възнаграждение на вещо лице, 570 лева – адвокатски хонорар.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА "Застрахователно акционерно дружество А..." АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. "Стефан Караджа" № 2, да плати на П. М. М., ЕГН *****, на основание чл. 405 КЗ сумата от 3802,51 лева - застрахователно обезщетение за щети върху л. а. марка „Шкода“, модел „Супърб“, ДК № СВ РК, застрахован при ответника по застраховка „Каско на МПС“, клауза „П“ – „Пълно каско“, застрахователна полица №, настъпили при ПТП от 01.08.2021 г., около 12,10 часа в с. Лозенец, общ. Царево, на ул. „Р...“ до № 7, с лек автомобил марка „БМВ“, модел „М ... И“, ДК № СВ НК, ведно със законната лихва от 12.01.2022 г. (дата на подаване на исковата молба) до окончателното плащане, както и на

основание чл. 78, ал. 1 ГПК – сумата от 922,10 лева – разноси по гр. д. № 1218/2022 г. по описа на СРС, 178 състав.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му.

Преписи от решението да се връчат на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____